

ת"פ 20206/08/21 - בעניין: מדינת ישראל - פרקליטות מחוז מרכז נגד מרים סויד

בית משפט השלום בכפר סבא
ת"פ 20206-08-21 מדינת ישראל נ' סויד
לפני כבוד השופט אביב שרון

המאשימה בעניין: מדינת ישראל - פרקליטות מחוז מרכז

ע"י ב"כ עו"ד בת אל גססה

נגד

הנאשמת

מרים סויד

ע"י ב"כ עו"ד גלעד הלל מנשה

גזר דין (ללא הרשעה)

כתב האישום המתוקן; הסדר הטיעון; הודאת הנאשמת

1. הנאשמת, ילידת 1966, הורשעה על-פי הודאתה, ובמסגרת הסדר טיעון, בעבירות של **סיוע לקבלת דבר במרמה**, בניגוד לסעיף 415 רישא + סעיף 31 לחוק העונשין, תשל"ז-1977; **וזיוף מסמך בכוונה לקבל דבר (ריבוי עבירות)**, בניגוד לסעיף 423 לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, חברת א.א.א. אבירם הינה חברה המספקת שירותי נקיון (להלן - **החברה**). החברה התקשרה באמצעות מכרז בהסכם עם משטרת ישראל, במסגרתו מספקת החברה שירותי נקיון עבור המשטרה. התשלום עבור שירותי הנקיון מתבצע על פי שטח שנקבע מראש, ובמגבלה של מכסת שעות. כמו כן, בנוסף לתשלום עבור שעות העבודה בפועל, משטרת ישראל משלמת לחברה תנאים סוציאליים בהתאם לחוק עבור כל עובד מטעם החברה אשר נותן שירותי נקיון למשטרה וזאת בהתאם לרשימה שמית שנשלחת למשטרה מטעם החברה.

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, בין השנים 2016-2018, שימש אברהם מלאכי (להלן - **אברהם**) כמפקח מקומי ואחראי מטעם החברה על עובדי הנקיון בתחנת משטרת כפר-סבא ובמרחב שרון. במסגרת תפקידו, אברהם דיווח לחברה בסוף כל חודש את שעות העבודה שביצעו כל עובדי הנקיון של החברה שעבדו תחת אחריותו - באמצעות טופס דיווח ידני בהתאם לשעות העבודה שבוצעו בפועל.

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום הנאשמת שימשה כמפקחת האזורית בחברה, ובמסגרת תפקידה היתה אחראית בין

היתר על אברהם ועל קליטת עובדי הנקיין לחברה.

ביום 1.10.16 ובתיאום עם הנאשמת, העביר אברהם לנאשמת את פרטיה של אשתו, רינה מלאכי, על מנת לרשום אותה בכזב כעובדת רשומה בחברה, ובכך "לפצל" את משכורתו של אברהם, וזאת על מנת שאברהם יקבל מביטוח לאומי בכזב "קצבת זקנה", אשר ניתנת בכפוף למגבלות גובה ההכנסה (להלן - **תכנית המרמה**).

הנאשמת סייעה לאברהם בכך שמילאה טופס 106 עם פרטיה של רעייתו רינה ורשמה אותה בכזב כעובדת בחברה, וזאת בידיעתם של אברהם והנאשמת כי אין בכוונתה של רינה לעבוד בפועל בחברה, והכל במטרה לסייע לאברהם לבצע את תכנית המרמה.

בהמשך לכך, החל מחודש אוקטובר 2016 ועד לחודש אוקטובר 2018 (למעט חודש אוגוסט בשנת 2017 וחודשים מאי-יוני בשנת 2018), ובידיעתה של הנאשמת, דיווח אברהם מידי חודש בכזב, באמצעות טופס דיווח ידני, על שעות עבודה של אשתו רינה בעבודות נקיין בתחנת כפר-סבא, ובהתאם לכך, החברה הוציאה לרינה תלושי שכר, על אף שבפועל רינה כלל לא עבדה בחברה.

כתוצאה ממצג שווא זה, קיבל אברהם במרמה מביטוח לאומי קצבת זקנה שהוא אינו זכאי לה בסך כולל של כ-15,910 ₪.

כתוצאה ממצג השווא משטרת ישראל שילמה לחברה כסף עבור הזכויות הסוציאליות של אשת אברהם רינה, לרבות הפרשות של קרן השתלמות, פנסיה, ביטוח לאומי ועוד, וכן תשלומי נסיעות ומתנות לעובד, וזאת על אף שרינה כלל לא עבדה בחברה. סך הכספים שאברהם קיבל לידי במרמה מהמשטרה, בסיוע הנאשמת, עמד על 6,675 ₪.

[נראה שבסעיף 8 לכתב האישום המתוקן נפלה טעות קולמוס בסכום הכסף שקיבל אברהם, בסיוע הנאשמת מהמשטרה, כאשר הסכום לא תוקן לעומת כתב האישום המקורי (ראה סעיף 7 לכתב האישום המתוקן)].

3. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם שהנאשמת תישלח לשרות המבחן לצורך קבלת תסקיר בעניינה, אשר לבקשת ההגנה יבחן את שאלת סיום ההליך ללא הרשעה. כמו כן, הוסכם, לענין העונש, שהצדדים יעתרו במשותף להטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף של 150 שעות. המאשימה הבהירה שעמדתה להותרת ההרשעה על כנה ולהוסיף ולגזור על הנאשמת מאסר על תנאי.

4. לשלמות התמונה יצויין שבהליך מקביל נגזר דינו של אברהם, יליד 1949, אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של קבלת דבר במרמה וזיוף מסמך בכוונה לקבל דבר (ריבוי עבירות), במסגרת הסדר טיעון, לעונש של 200 שעות של"צ ומאסר על תנאי, לאחר שהשיב את סכום המרמה (ת"פ (כפ"ס) 20165-08-21, גזר דין מיום 6.7.22).

תסקיר שרות המבחן

5. מתסקיר שרות המבחן מיום 29.6.22 עולה שהנאשמת בת 56, גרושה ואם ל-5 ילדים בגילאים 28-35, בעלת השכלה של 12 שנות לימוד בחינוך חרדי, ובעלת תעודה המקבילה לתעודת בגרות. הנאשמת עובדת כאחראית מחוזית בחברת נקיין מזה כשנתיים. קודם לכן עבדה כשבע שנים באותו תפקיד בחברה מקבילה, בה בוצעו העבירות מושא כתב

האישום המתוקן. מחוות דעת מעסיקה עולה שהיא עובדת באופן אינטנסיבי, ממלאת את תפקידה במסירות, יושר ואמינות. היא עובדת מול גופים בטחוניים, ובאם הרשעתה בדין תישאר על כנה היא תפוטל מאחר ותהיה מנועה מלהיכנס למקומות מסווגים (נע/1). גם מחוות דעת מעסיקה הקודם עלה שהנאשמת פעלה לשביעות רצון החברה, היא עובדת חרוצה ואחראית ומעסיקה ממליץ עליה כנותנת שרות מעולה, מקצועית ואמינה.

לנאשמת אין הרשעות קודמות או תיקים פתוחים.

הנאשמת קיבלה אחריות על העבירות אותן ביצעה. לדבריה, מעסיקה ידע על ביצוע העבירות ואף הנחה אותה לבצען. הנאשמת מסרה שהתקשתה להציב גבול ברור, ולא היתה ערה למשמעות המלאה של מעשיה. היא ביטאה חרטה והבנה לחומרת העבירות.

השרות התרשם שלא מדובר באשה המאופיינת בדפוסי מרמה, וכי מדובר בהתנהגות חריגה להתנהלותה בדרך כלל, עליה הנאשמת מקבלת אחריות. לפיכך, המליץ שרות המבחן להטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף של 150 שעות.

באשר לשאלת ביטול הרשעתה של הנאשמת בדין, ציין שרות המבחן שנוכח היעדר עבר פלילי, החרטה שמבטאת וההתרשמות שאינה מאופיינת בדפוסי מרמה, וכן על מנת שלא לפגוע ביכולתה להמשיך לעבוד כמפקחת בחברת הנקיון, כפי שנכתב בחוות הדעת אודותיה, הרי שהוא ממליץ על ביטול הרשעתה בדין.

טיעוני ב"כ הצדדים

6. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים החברתיים המוגנים בעבירות וטענה שמדובר בנאשמת ששימשה כמפקחת אזרחית בחברה, וככזו האחריות המוטלת עליה היתה גבוהה. היא הפרה את האמון שניתן בה וסייעה לאברהם לקבל במרמה סכום כסף לא מבוטל מביטוח לאומי וממשטרת ישראל. לדבריה מעשי המרמה נמשכו תקופה ארוכה, כשנתיים, וכללו פעולות אקטיביות של דיווח כוזב. התובעת טענה שחומרת העבירה ונסיבותיה אינן מצדיקות נקיטה בצעד כה חריג של הימנעות מהרשעה, גם בהינתן תסקיר שרות המבחן החיובי הממליץ על ביטול ההרשעה. כמו כן, טענה שהנזק הקונקרטי שייגרם לנאשמת כתוצאה מהרשעתה בדין אף הוא אינו מצדיק ביטול ההרשעה. לפיכך, ביקשה ב"כ המאשימה לאמץ את הסדר הטיעון ככל שזה נוגע לרכיב השל"צ, להותיר את ההרשעה על כנה ולהוסיף ולגזור על הנאשמת מאסר על תנאי.

7. ב"כ הנאשמת טען שהותרת ההרשעה על כנה כמוה כגזירת כליה כלכלית על הנאשמת, אשר מצויה בעשור השישי לחייה, תומכת כלכלית בחמשת ילדיה, ובמידה ותפוטל מעבודתה הנוכחית, תתקשה למצוא עבודה חליפית. לפיכך, ברור שהרשעה בדין תסב לנאשמת נזק חמור. ב"כ הנאשמת הפנה לעובדה שהנאשמת כלל לא נהנתה מכספי המרמה, אלא היה זה אברהם בעל האינטרס והנהנה הבלעדי. הסיוע שהעניקה הנאשמת לאברהם היה טכני ולא מהותי. נוכח האמור בתסקיר שרות המבחן והמלצתו, ההודאה בהזדמנות הראשונה, נטילת האחריות והעובדה שהרשעה בדין תביא לפיטורי הנאשמת, עתר הסניגור לבטל את הרשעתה בדין ולהטיל עליה צו של"צ בהיקף של 150 שעות, כמוסכם.

דין והכרעה

8. נראה שאין חולק בדבר הערכים החברתיים המוגנים בעבירות אותן ביצעה הנאשמת, שעניינם, שמירה על טוהר המידות; מניעת דיווחים כוזבים לרשויות המדינה; מניעת פגיעה בקופה הציבורית; ושמירה על מעמד הפורמלי של מסמכים המוגשים לרשויות המדינה.

עוד מסכימים הצדדים שיש לגזור על הנאשמת עונש ראוי בדמות צו של"צ בהיקף של 150 שעות, וזאת בשים לב להסדר הטיעון שכובד בעניינו של אברהם, לו סייעה הנאשמת בתכנית המרמה, במסגרתו הוטלו עליו 200 שעות של"צ לצד מאסר על תנאי.

המחלוקת בין הצדדים, התמצתה, איפוא, בסוגיית ביטול הרשעתה של הנאשמת בדין, כאשר התביעה סבורה שעניינה אינו עומד בקריטריונים שנקבעו בפסיקה הדנה בנושא זה, ואילו ההגנה סבורה שנסיונות המקרה עומדות בתנאים אלה.

9. כידוע, הכלל הוא כי משהוכח שנאשם ביצע עבירה פלילית, יש להרשיעו בה. החריג לכלל הוא צעד של הימנעות מהרשעה. על פי הפסיקה, צעד חריג זה שמור לאותם מקרים בהם הנזק שייגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו בדין אינו שקול לתועלת שתצמח לציבור מהרשעתו. כמו כן, בפסיקה נקבעו שני מבחנים שרק בהתקיימם ישקול בית המשפט לנקוט בצעד של הימנעות מהרשעת נאשם שאשמתו הוכחה לפניו - האחד, שחומרת העבירה ונסיונות ביצועה מאפשרים לוותר על ההרשעה; והשני, שהנאשם הוכיח שההרשעה תביא לנזק קונקרטי ולפגיעה חמורה בשיקומו או בתעסוקתו [ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.97); ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.07); ע"פ 8528/12 צפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13)].

10. במקרה שלפניי נראה שאין חולק שהותרת ההרשעה על כנה תביא לנזק קונקרטי ולפגיעה חמורה בשיקומה ובתעסוקתה של הנאשמת, שכן על פי תסקיר שרות המבחן ועל פי מכתב ממעסיקה של הנאשמת מיום 14.6.22 (נע"1) עולה שהנאשמת מועסקת בחברת פרח השקד בע"מ ומשמשת מנהלת קשרי לקוחות מוסדיים. הנאשמת פועלת מול גופים בטחוניים כגון משרד הבטחון והמכון הביולוגי, ובמידה וההרשעה תיוותר על כנה, יאלץ מעסיקה לפטרה מאחר והיא תהיה מנועה מלהיכנס למקומות מסווגים. מיותר לציין שפיטורי הנאשמת בגיל 56 תביא לפגיעה אנושה ביכולתה להתפרנס ולמצוא עבודה חדשה בגילה המתקדם. לפיכך, נראה שהנאשמת עומדת בתנאי המבחן השני שנקבע בפסיקה שעניינו הוכחת נזק קונקרטי ומוחשי שייגרם לה כתוצאה מהותרת ההרשעה על כנה.

11. התמונה מורכבת יותר בכל הנוגע למבחן הראשון שנקבע בפסיקה, דהיינו האם נוכח חומרת העבירות ונסיונות ביצוען יש מקום לשקול את ביטול ההרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים ובאינטרס הציבורי, כשהנזק שייגרם לנאשמת כתוצאה מהותרת ההרשעה אינו שקול לתועלת שתצמח לציבור מכך.

כאן, יש להתעכב על נסיבות ביצוע העבירות ועל מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים - הנאשמת שימשה בתפקיד די בכיר בחברה, מפקחת אזורית, בתפקיד בכיר יותר מאברהם אשר שימש כמפקח מקומי; מתוקף תפקידה היתה הנאשמת אחראית על אברהם ועל קליטת עובדי הנקיין לחברה; הנאשמת ידעה על תכנית המרמה אותה רקם אברהם, דהיינו שברצונו "לפצל" את משכורתו על מנת שיוכל לקבל במרמה "קצבת זקנה" מביטוח לאומי, לה אינו זכאי, והוא יוכל לקבלה אם יציג תלוש שכר אשר עומד במגבלת ההכנסה; הנאשמת, למעשה, יצרה עובדת פיקטיבית (בדמות אשת אברהם), רשמה אותה כעובדת בחברה וסייעה לאברהם במילוי טופס 101 לגביה; הדיווחים הכוזבים אודות "עבודתה"

של אשת אברהם בחברה נמשכו לאורך תקופה ארוכה מאוד, כשנתיים, כאשר לאורך התקופה אברהם מקבל מביטוח לאומי "קצבת זקנה" שלא מגיעה לו; סכום הכסף שקיבל אברהם במרמה מביטוח לאומי אינו מבוטל ועומד על סך של 15,910 ₪; סכום הכסף ששילמה המשטרה לחברה עבור זכויות סוציאליות של אשת אברהם, אשר נרשמה בכזב כעובדת, עמד על סך של 6,675 ₪; כל אותה תקופה לא עשתה הנאשמת מאום על מנת להפסיק את ביצוע העבירות; העבירות שביצעה הנאשמת קלות לביצוע וקשות לחשיפה ולאכיפה; במעשיה פגעה הנאשמת בקופה הציבורית וסייעה בהונאת רשויות המדינה.

12. עינינו הרואות כי הנאשמת פגעה בערכים החברתיים המוגנים במידה שאינה מבוטלת.

13. יחד עם זאת, ראיתי בנסיבות שיפורטו להלן ככאלה שמטות את הכף לכיוון היעדרות לבקשת ההגנה לביטול הרשעתה של הנאשמת בדין:

א. הנאשמת אינה הוגת תכנית המרמה, אלא היה זה אברהם שפנה אליה בבקשת עזרה, והיא - כנראה מפאת גילו (יליד 1949) או ויתקו - נעתרה לבקשתו וסייעה לו בהגשמת התכנית.

ב. הנאשמת אינה הנהנית העיקרית מתכנית המרמה, ולמעשה, היא לא נהנתה כלל מפירות המרמה, אלא היה זה אברהם ששילשל לכיסו את "קצבת הזקנה" והחברה בה עבדה הנאשמת קיבלה את הכספים עבור הזכויות הסוציאליות של העובדת הפיקטיבית.

ג. בעוד אברהם הודה והורשע, בין היתר, בעבירה מוגמרת של קבלת דבר במרמה, הרי שהנאשמת הורשעה בעבירה של סיוע לקבלת דבר במרמה, כאשר כידוע עונשו של המסייע הוא מחצית מעונשו של העבריין העיקרי.

ד. על אברהם הוטל במסגרת הסדר טיעון "סגור" צו של"צ בהיקף של 200 שעות, ונראה שיש לשקף את הפער בין מעשיו של הוגה תכנית המרמה והנהנה ממנה לבין מי שהיוותה עבורו גורם מסייע בלבד לא רק באופן כמותי (היקף צו השל"צ), אלא גם באופן איכותי (סוגיית ההרשעה).

ה. סכומי הכסף שקיבל אברהם במרמה הושבו במלואם על ידו לביטוח לאומי ולמשטרה.

ו. תסקיר שרות המבחן שהוגש בעניינה של הנאשמת חיובי ביותר וממליץ לבטל הרשעתה בדין - מדובר בנאשמת כבת 56, נעדרת עבר פלילי מכל סוג ומין שהוא, אשר זוהי הסתבכותה הראשונה והיחידה עם החוק; הנאשמת הודתה בהזדמנות הראשונה, נטלה אחריות מלאה על מעשיה, הביעה חרטה כנה, חסכה מזמנו של בית המשפט ומזמנה של התביעה; השרות התרשם שאין מדובר באשה המאופיינת בדפוסים עברייניים או מרמתיים, מעשיה אינם משקפים את אורח חייה הנורמטיבי, והסיכון שהנאשמת תשוב ותבצע עבירות פליליות נמוך.

14. לאור האמור לעיל, חרף חומרת העבירות, משכן ונסיבות ביצוען, נראה שניתן לוותר במקרה ייחודי זה על ההרשעה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים ובאינטרס הציבורי, כאשר נראה שהותרת ההרשעה על כנה תביא

לפגיעה בלתי מידתית בנאשמת, יותר מאשר תביא תועלת לציבור. [ת"פ (מחוזי מרכז) 9956-11-18 מדינת ישראל נ' רעות חג'י (7.11.19); ת"פ (מחוזי מרכז) 2522-06-17 מדינת ישראל נ' אבו רביעה (12.3.19)].

15. לפיכך, אני מחליט לבטל את הרשעת הנאשמת בדין וקובע כדלקמן:

א. אני מטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף של 150 שעות על פי התכנית שהכין שרות המבחן בתסקירו מיום 29.6.22, ובהסכמת הנאשמת.

מובהר לנאשמת שבמידה ולא תבצע את צו השל"צ ולא תישמע להוראות שרות המבחן ולנהליו, יהיה מוסמך בית המשפט לשוב ולגזור את דינה מחדש.

ב. הנאשמת תתחייב לפניי להימנע מביצוע העבירות אותן ביצעה בתיק זה למשך שנתיים מהיום, כאשר ההתחייבות תהא על סך של 5,000 ₪ - הנאשמת הצהירה כי היא מתחייבת.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"א אלול תשפ"ב, 07 ספטמבר 2022, בנוכחות ב"כ המאשימה, עו"ד מיכל מזור, עו"ד איהאב אבו עביד, הנאשמת ובא-כוחה.